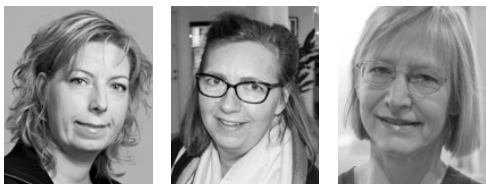

TEMADAG OM ØKOKYLLINGER MED REKORDSTORT DELTAGERANTAL

Af Christina Nygaard, Landbrug & Fødevarer samt Jette Søholm Petersen og Susanne Kabell, SEGES

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Mandag den 1. februar var 62 personer samlet til Temadag om økologisk slagtekyllingeproduktion arrangeret af SEGES Økologi og Kolding Herreds Landbrugsforening. Formålet var at fortælle landmænd der overvejer at starte en produktion af økokyllinger, hvordan man kommer i gang, og hvilke regler og rammer produktionen skal opfylde. Dagen sluttede med et indlæg om de nyeste trends om afsætningen. Nogle deltagere var konventionelle slagtekyllingeproducenter, andre økologer med interesse for fjerkræ og flere kom fra helt andre erhverv.

Økokyllingens historie

Dansk økologisk slagtekyllingeproduktion er endnu ikke færdigudviklet, selvom den har eksisteret siden slutningen af halvfemserne. De første 10 år kæmpede producenter og forskellige mindre slagterier med at afsætte kyllingerne. Siden 2008 og frem til 2015 er produktionen vokset fra ca. 200.000 kyllinger per år til ca. 800.000 stk., men den udgør stadig under 1 % af den konventionelle slagtekyllingeproduktion. Hvis man skeler til økologisk ægproduktion udgør denne gren ca. 25 % af det danske salg af skalæg, og det er ganske flot. Set i det lys er det ikke urealistisk, at økologiske slagtekyllinger kan komme til at dække 10-15 % af hjemmemarkedet for kylling.

Skovgård Økokylling

Dagen startede med, at slagtekyllingeproducent **Mads Nielsen** tog os på en spændende rundtur i sin virksomhed Skovgård Økokylling. Mads har været konventionel slagtekyllingeproducent siden 1999, og omlagde i 2009 en af ejendommene til økologi for at producere økokyllinger til HKScan i en ombygget kvægstald. I 2015 fordoblede Mads produktionen ved at bygge en ny start- og voksestald på ejendommen. På den måde kan han nu producere 80.000 økokyllinger per år. Mads kom med en række gode råd til pasning af kyllingerne. Under indsætning skal man fokusere på opvarmning, fodring på papir, faste rutiner. Senere gælder det om at være omhyggelig, have fingerspids fornemmelse, anvende digitaliserede oplysninger fra stalden og have konsekvent fokus på hygiejne. Mads er meget glad for at arbejde med økokyllinger, da de er meget mere aktive end de konventionelle kyllinger.

De økologiske principper

Lars Holdensen fra Landbrug & Fødevarer introducerede den økologisk produktion som et samlet system til landbrugsforvaltning og fødevarerproduktion, der kombinerer den bedste praksis på miljøområdet, stor biodiversitet, bevarelsen af naturressourcer, anvendelsen af høje dyrevelfærdsnormer og en produktionsmetode, som imødekommer de forbrugere, der ønsker produkter, som er fremstillet ved hjælp af naturlige stoffer og processer.

Figur 1: De økologiske principper.

TEMADAG OM ØKOKYLLINGER MED REKORDSTORT DELTAGERANTAL

De økologiske regler

Den økologiske produktion og handel er grundlæggende reguleret af EU-lovgivning i form af en EU's økologiforordning, som gælder for alle EU's medlemslande. Derudover har Danmark en økologilov og en række bekendtgørelser og vejledninger, der nærmere beskriver regler og retningslinjer for økologisk jordbrugsproduktion.

I sit indlæg lagde Lars Holdensen vægt på, at dyrenes adfærdsmæssige behov skal opfyldes ved at:

- staldforhold skal svare til dyrenes behov (lys, ventilation, plads, bekvemmelighed)
- plads til bevægelse så naturlig adfærd kan udvikles – dyr skal kunne stå naturligt, lægge sig uhindret, vende sig, soignere sig, indtage alle naturlige stillinger, foretage alle naturlige bevægelser såsom at strække sig og baske med vingerne
- dyrene skal som udgangspunkt have permanent adgang til udearealer og
- fjerkræ må ikke opdrættes for hurtigt

I reglerne for økologiske slagtekyllinger er der blandt andet krav om belægningsgraden, flokstørrelsen, udearealer og foder, samt hvor hurtigt de må vokse.

Kontrol

Den offentlige kontrol er central i den økologiske produktion for at sikre troværdig hos forbrugerne. Det danske røde Ø-mærke er et meget stærkt brand, som de allerfleste forbrugere kender.

Kontrollen omfatter blandt andet en grundig gennem-

Livlige og spraglede økokyllinger.
(Foto: Jette Søholm Petersen)

gang af al dokumentation og logbøger for fjerkræproduktionen. Det er vigtigt, at man får noteret, hvornår slagtekyllingerne har adgang til udearealerne og årsagen, hvis de holdes inden døre.

Derudover er en særlig "velfærdskontrol for fjerkræ" en del af økologikontrollen. Her vurderes velfærden i fjerkræbesætninger ud fra et helhedsbillede, men med særligt fokus på dødelighed, fjerpilning og kannibalisme. Hvis velfærden er "mindre tilfredsstillende", kan man blive pålagt at udarbejde en handlingsplan.

Sådan opnår du økologi autorisation og lov til at bruge Ø mærket

Birgit Ingvorsen fra SEGES fortalte, hvordan en landmand skal anmelde til NaturErhverv, hvis han ønsker at lægge produktionen om til økologi. Dette kan gøres når som helst, i et ansøgningsskema, som attesteres af

en økologikonsulent, der er godkendt af SEGES Økologi. Økologisk autorisation kan opsiges med dags varsel, men bedriften kan være omfattet af 5-årige forpligtelser i Økologisk arealtilskud. Økologisk arealtilskud søges hvert år senest den 21. april i Fællesskemaet (Tast selv service).

Ansøgning om autorisation til økologisk jordbrugsproduktion

Ansøgningen skal indeholde en fuldstændig beskrivelse af produktion og stalde/bygninger. Der skal udformes kort over alle bedriftens arealer og en plan for hele bedriftens omlægning. Omlægningen af bedriften kan tidligst begynde, når NaturErhverv har modtaget ansøgningsskemaet og senest 6 måneder efter indsendelsen. På NaturErhverv.dk findes en liste over alle autoriserede økologiske bedrifter i Danmark.

Hvis en landmand eksempelvis søger omlægning til økologi den 1. april 2016, kan han lukke økologiske slagtekyllinger ud på udearealet et år efter den 1. april 2017, som det fremgår af figur 2. Der går altså mindst 13 måneder fra man beslutter sig til at lægge om til økologisk produktion, til de første økologiske slagtekyllinger

TEMADAG OM ØKOKYLLINGER MED REKORDSTORT DELTAGERANTAL

kan leveres til slagteriet. Dette er en af årsagerne til, at produktionen for øjeblikket ikke kan følge med den store efterspørgsel, der er på økologiske slagtekyllinger. Hvis arealet ikke har været sprøjtet eller fået kunstgødning i det seneste år, kan man få tilladelse til at lukke økologiske dyr ud på arealet allerede efter 6 måneder.

Hvor meget skal være økologisk?

Bedriften er alt det, der drives i samme CVR/Cpr nr. Hele bedriften, alle dyr og arealer, skal omlægges inden udgangen af det 4. kalenderår. Gårdsplads, læhegn mv. er omfattet af økologiregler. Skov/frugthave, som bruges som løbegård til økokyllinger, skal indberettes med en omlægningsdato.

Dele af bedriften som ikke kan/skal omlægges: Køkken- og prydhave, husdyrhold til eget brug, produktionsenheder med tilladelse til samtidig drift (mink) og skovarealer.

Man kan nøjes med at lade en del af bedriften blive økologisk

Dette kan anvendes, hvis man f.eks. ønsker at drive slagtekyllingeproduktionen økologisk og planteavlen konventionelt. I dette tilfælde kan man oprette 2 CVR numre med juridisk adskilte ejere. Der skal føres adskilte

62 deltagere i temadag om økokyllingeproduktion lyttede intenst (foto: Susanne Kabbell)

moms- og driftsregnskaber mv. for hver bedrift. Den økologiske bedrift kontrolleres.

Overtagelse af en igangværende økologisk produktion

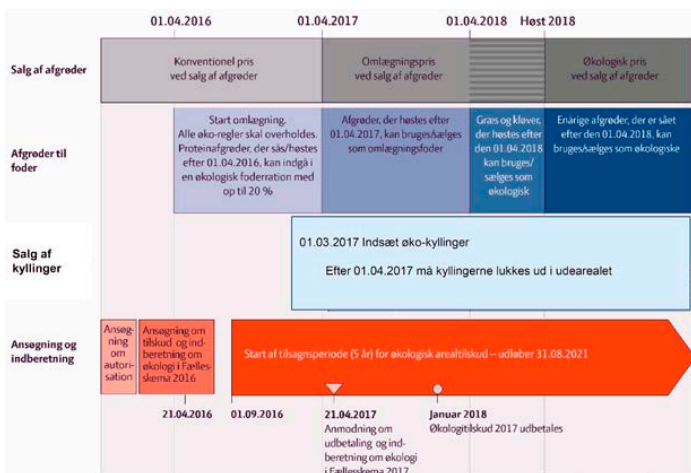
Hvis man har mulighed for at overtage en økologisk bedrift, er det langt hurtigere at komme i gang med at producere økokyllinger. Der skal anmeldes producent-skifte, og den nye ejer/bruger skal søge om økologisk autorisation.

Autorisationskontrol på bedriften

Bedriften bliver ikke kontrolleret før omlægningsens start, men alle økologiregler skal overholdes fra den indberettede omlægningsdato. Efter den første autorisationskontrol modtages et autorisationsbevis med bedriftens autorisationsnummer. Derudover får man en kontrolrapport, der dokumenterer at bedriften opfylder økologireglerne.

Husk økologireglerne indebærer kontrol af:

- Bilag, logbøger og besætningslister til dokumentation af at bedriften drives økologisk
- Indberetninger
- Omlægningsdato for foder og udearealer
- Der ikke findes rester af foder, medicin og plantebeskyttelsesmidler mv, som ikke må bruges i økologisk produktion.

Figur 2. Eksempel på tidplan for omlægning til økologisk slagtekyllingeproduktion den 1. april 2016.

TEMADAG OM ØKOKYLLINGER MED REKORDSTORT DELTAGERANTAL

Miljø regler og tilskud

Inger Knude Aagaard (KHL) forklarede de generelle miljøregler og beskrev under hvilke betingelser, man blot skal anmelde en produktion, hvornår der kræves en tilladelse, og hvornår der kræves godkendelse, og hvad dette indebærer. Endelig gennemgik Inger de aktuelle tilskudsmuligheder til økologisk slagtekyllingeproduktion og de krav, der stilles for, at man kan opnå tilskud i form af økologisk investeringsstøtte, støtte til miljøteknologi eller til energibesparelse.

Muligheder for staldindretning og priser på nye stalde

Jette Søholm Petersen (SEGES) gennemgik hvilke slagterier, rugerier og foderproducenter, der kan håndtere økologiske slagtekyllinger. Hun viste også, hvordan økonomien i produktionen er – et DB per indsat kylling på lidt over 8 kr. er realistisk. Dette skal ses i forhold til at den maksimale produktion per ejendom sjældent bliver over 125.000 kyllinger per år – da det stiller store krav til udearealer mv. Hvis du ønsker at få en vurdering af mulighederne for at omlægge din ejendom til økologisk produktion, er du velkommen til at bestille et omlægningstjek ved SEGES.

Palle Vinstrup (KHL) holdt et indlæg om, hvordan eksisterende kyllingestalde kan ombygges til økologisk produktion, og hvordan en helt ny stald kan indrettes. Byggepriserne forventes at ligge mellem 3.100 og 3.400 kr. pr. m² afhængigt af staldens størrelse.

Afsætning og stigende efterspørgsel

Dagen sidste indlæg handlede om afsætningsmuligheder ved **Svend Schou Borch**, HKScan Denmark. Der er bestemt muligheder for øget afsætning af økologisk kyllingekød. Generelt er forbruget af kyllingekød i de senere år steget med 7 % årligt og udgør nu 27 % af

danskerne samlede kødforbrug. De danske forbrugere foretrækker i høj grad "dansk kød". Til trods for at salget af dansk økologisk kylling stadig kun udgør en lille del af den samlede omsætning, så er væksten vedvarende og stabil. HKScan oplever, at efterspørgslen på økologisk kyllingekød er steget markant både i detailhandlen og foodservicesektoren.

Figur 3: Detailomsætningen af kyllingekød.

Behov for flere økologiske producenter

HKScan har brug for flere producenter, da efterspørgslen er større end udbuddet, og de forventer, at denne udvikling fortsætter i de kommende 5-8 år. Svend Shou Borch konkluderende, at der er et uforløst potentiale for dansk økologisk kyllingekød i Danmark, og segmentet vil vokse yderligere!

Svend Schou Borch, HKScan Denmark fortæller om positive afsætningsmuligheder for økokylling. (Foto: Majbrit Terkelsen).